РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВРАЊЕ
17500 Врање, Ј. Ј. Лунге бр. 1
E-mail: info@zjzvranje.org.rs

Матични број: 07205830
ПИБ: 100547873
Текући рачун:
840-269667-10

Број: 6985 | 26-02
Датум: 27.10.2026

На основу уговора бр.:005168507-2025 од 26.12.2025 год.са градском управом града Врања, достављамо Вам извештај о мониторингу полена за месец септембар 2026.године.

ПРИЛОГ: 1.Извештај о мониторингу полена на територији града Врања,
2.Резултати мерења – Недељни извештаји за 36,37,38,39 и 40 недељу (Табеле 30,31,32, 33 и 34),
3.Закључак – Месечни извештај за септембар 2026.године

Достављено:
-Служба за пољопривреду, шумарство, водопривреду, рурални развој и заштиту животне средине-градска управа Врање (Краља Милана бр.1)
-Већнику за здравство града Врања
-Одељењу за инспекцијске послове - Врање
-Архиви Завода за јавно здравље Врање.

ДИРЕКТОР
в.д. Гордана Цветковић

ИЗВЕШТАЈ О МОНИТОРИНГУ ПОЛЕНА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ВРАЊА ЗА СЕПТЕМБАР 2026.ГОДИНЕ

Завод за јавно здравље Врање у склопу праћења квалитета ваздуха- степена загађености, врши праћење присутности и концентрације аерогеног полена у ваздуху као природног загађивача у Србији на основу Закона о заштити животне средине,("Сл.гласник РС" број:135/2004, 36/2009, 36/2009-др.закон,72/2009-др.закон,43/2001-одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018-др.закон и 95/2018-др.закон) чланом 3. ставом 1, тачком 11,) дефинисано да је загадјивање животне средине јесте уношење загадјујућих материја или енергија у животну средину, изазвано људском делатношћу или природним процесима које има или може имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи, а такодје и Законом о заштити ваздуха ("Службени гласник РС",број 51/2025), и Уредбом о утврдјивању програма квалитета ваздуха у државној мрежи("Сл. Гласник РС" бр.14/2026) дефинисано је да допринос загадјењу из природних извора јесу емисије загадјујућих материја настале услед природних догадјаја као што су сеизмичке и геотермалне акривности, шумски пожари, екстремне временске појаве, укључујући полен, које нису директно или индиректно изазване људским активностима.

На основу истог Закона о заштити ваздуха("Службени гласник РС" број 51/2025) и Закона о влади("Службени гласник РС бр.55/05 и 71/05-исправка и 101/07,65/08 и 16//11, 68/2012-одлука УС, 72/2012, 7/2014-одлука УС, 44/2014 и 30/2018-др.закон),Влада је донела **Уредбу**(Сл.гласник бр.14/2026) **"О утврдјивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи" Део 3,** где су у табели утврдјене мерне станице и/или мерна места за мерење алергеног полена, измедју осталог и за град Врање који се налази у табели на редном броју 5.

Концентрација полена биљака у ваздуху зависи од низа фактора који владају у природним стаништима и урбаним срединама. Утичу – време, изглед простора, као и врсте полена како би се стање пратило и приказивало путем извештаја о стању полена, прогнозе за наредни период и прављења календара полена. Подаци се користе у превенцији и лечењу сензибилисаних особа, у здравственим институцијама, у комуналним службама на уништавању корова узрочника алергија, као и за боље сагледавање потребе увођења законске регулативе, укључивања у међународну сарадњу, јер је проблем аерополена не локалног, регионалног, већ глобалног карактера.

Мерење присутности и количина аерогеног полена у ваздуху се врши на једном мерном месту које покрива област радијуса до 50 километара(у зависности од конфигурације терена).

Мерно место је на згради Завода за јавно здравље Врање. Мерење се врши помоћу уређаја, клопке за полен.

Временски период током којег се врши узимање узорака дефинисано је од стране Међународног удружења за аеробиологију. Почетак мерења у нашим климатским условима је званично 01.фебруар, али се он обично усклађује са почетком кретања вегетације, односно са првим детоктовањем полена у ваздуху.

Као покровитељ и оснивач мреже мерних места за праћење концентрације полена на територији Републике Србије је Агенција за заштиту животне средине која уједно и одредјује датум почетка мониторинга за сваку годину.

Ради адекватног, континуираног рада и упоредљивости резултата, као и благовременог обавештавања јавности, сва мерна места почињу са мониторингом истовремено, и за ову годишњу сезону са мониторингом се кренуло од 7 недеље, односно 09.02.2026 године. .

Мерења се врше свакоднево (од 0-24 сата). Резултати мерења се исказују као број поленових зрна у м³ ваздуха (концентрација), за сваки тип полена посебно. Дан је подељен на двосатне периоде, али се резултати дају збирно у виду укупног броја поленових зрна сваког појединачног типа. Извештај се ради на недељном нивоу са прогнозом за наредну недељу. Недељне табеле се шаљу Агенцији за заштиту животне средине у Београду, која их уврштава у извештај о стању аерополена на територији Републике Србије.

Мониторингом се прати присуство и концентрација 24 типова поленових зрна, који покривају све врсте биљака чији полен је изазивач алергијских реакција код људи. Прати се само аерогени полен –полен анемофилних биљака(опрашивање ветром),чија се зрна налазе у ваздуху и преносе ветром и до даљине од 50 километара.

24 типова полена чије се присуство у ваздуху прати су сврстани у три групе: јаки алергени, средње и слаби алергени:

-У групи јаких алергена је као најјачи полен амброзије (*Ambrosia*) , затим следе полен трава (*Poaceae*) , брезе (*Betula*) и јове (*Alnus*). Коприва (*Urtica*) је такође у овој групи иако није толико јак алерген, али је концентрација зрна у ваздуху у време цветања јако висока, и у комбинацији са другим типовима полена може да изазове јаку алергијску реакцију.

-Група средњих алергена обухвата полене дрвећа - леске (*Corylus*), тисе и чемпреса (*Taxus*), тополе (*Populus*), јасена (*Fraxinus*), платана, ораха, и храста (*Platanus, Juglans i Quercus*). Од полена корова у тој групи су полени боквице , киселице, пелина (*Plantago, Rumex i Artemisia*) , као и пепељуге и штира (*Chenopodiaceae/Amarantaceae*) који се читају као један тип полена.

-У групи слабих су сви остали: дрвеће – брест, јавор, врба (*Ulmus, Acer, Salix*), дуд, борови/јеле, липа и буква (*Morus, Pinus, Tilia i Fagus*) и од корова само конопља (*Canabis*).

Од 2019 године Агенција за заштиту животне средине је на основу досадашњег искуства, анализа као и обављених разговора са докторима алерголозима дала нове граничне вредности за концентрацију полена у ваздуху, које су сада нешто више него ранијих година.

За све врсте полена (дрвеће, траве и корови) сматра се да је ниска концентрација до 60 рз/m³ ваздуха и да на ову концентрацију реагују само изузетно осетљиве особе алергичне на полен.

Средња концентрација би би била од 60-100 рз/m³ ваздуха, где би реаговала већина особа осетљивих на полен.

Висока концентрација полена је изнад 100 рз/m³ ваздуха на коју реагују све алергичне особе на полен.

Код најјачег алергена Амброзије те граничне вредности су нешто ниже, тако да је ниска концентрација до 30 рз/m³ ваздуха, средња од 30-100 рз/m³ ваздуха а висока преко 100 рз/m³ ваздуha.

Велика концентрација типова полена из групе јаких алергена, али и нешто нижа концентрација више различитих типова је потенцијално штетна и за људе који нису алергични или осетљиви на полен

РЕЗУЛТАТИ МЕРЕЊА

На основу извршеног мерења резултати су обрађени и исказани у виду табела на недељном нивоу које садрже податке за сваки дан појединачно , као и за сваки тип полена. Бројке у колонама означавају укупан број поленових зрна/м³ ваздуха за сваку врсту понаособ у току једног дана(24х) мерења. На крају колоне водоравно(укупна сума), представља укупан број поленових зрна за сваку врсту појединачно на недељном нивоу односно за 7 дана, а на крају табеле вертикално(укупна сума) представља укупан број свих врста поленових зрна која су детектована у току једног дана (24х) мерења. На крају табеле у доњем десном углу је дат укупан број поленових зрна за све биљне врсте на недељном нивоу.

Табеле су приказане у Прилогу:

-Табела 30- 36.недеља, од 31.08.-06.09.2026.
-Табела 31- 37.недеља, од 03.08.-09.08.2026.
-Табела 32- 38.недеља, од 10.08.-16.08.2026.
-Табела 33- 39.недеља, од 17.08.-23.08.2026.
-Табела 34- 40.недеља, од 24.08.-30.08.2026

ЗАКЉУЧАК

Као што је и уобичајено у току сваке године у последњем тромесечју мониторинга у ваздуху су током септембра искључиво била присутна поленова зрна коровских биљака од којих је амброзија била најзаступљенија како на дневном тако и на недељном и месечном нивоу.

Поред полена коровских биљака присутан је био и полен трава и то у веома ниским концентрацијама, претежно у интервалу од 1-3 pz/m³ ваздуха током целог месеца.

Највећи алерген у овом периоду као и у претходном месецу за људску популацију је полен амброзије. У највећем проценту све особе које имају одредјене здравствене проблеме везано за поленске алергије током августа, септембра и делимично у окотобру алергичне су на полен амброзије.

На основу табела можемо да констатујемо да је највећу концентрацију полен амброзије достигао у првој половини септембра током 6 дана од 02-06 и 12 и 13.09. 2026 године у концентрацији од 30-42 pz/m³ vazduha.

У другој половини месеца концентрација амброзије је била у паду тако да је само током два дана 21 и 22 .09 била висока у интервалу од 36-38 pz/m³ ваздуха.

Поред амброзије присутна су била и поленова зрна осталих врста корова и то пелина, коприве, конопља, штира и боквице, чије су концентрације биле на ниском нивоу и кретале се у интервалу од 1-14 pz/m³ ваздуха.

Можемо да констатујемо да су током септембра концентрације полена свих присутних врста биле углавном ниске и самим тим повољне за све особе осетљиве на полен.

Најдоминантнији полен у овом периоду је амброзија чије су се концентрације током месеца кретале углавном у интервалу од 30-80% укупне емитоване количине полена у ваздуху. Поред амброзије по укупној емитованој количини полена у ваздуху други најзаступљенији је био полен штира, а затим полен траве и пелина. Боквица је од свих коровских биљака имала веома ниске концентрације које су се кретале у интервалуу од свега 1-3 пз/м³ ваздуха.

У наредном месецу можемо да очекујемо да ће концентрације полена свих коровских биљака бити још нижи, на нивоу веома ниских вредности и да ће све особе које су осетљиве на полен а нарочито у овом периоду на амброзију осетити знатно здравствено побољшање с обзиром да се приближавамо крају мониторинга а самим тим смо и на крају поленских алергија за текућу годину.

Извештај припремили: Дипл.инг. Недељковић Миодраг

Дипл. Инг. Видић Александра

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВРАЊЕ
17500 Врање, Ј. Ј. Лунге бр. 1
E-mail: info@zjzvranje.org.rs

Матични број: 07205830
ПИБ: 100547873
Текући рачун:
840-269667-10

2026. СЕПТЕМБАР, 36 недеља

Мерно место ЗЗЈЗ Врање — **Табела 30**

	31.08.2026	01.09.2026	02.09.2026	03.09.2026	04.09.2026	05.09.2026	06.09.2026	укупно
Javor(Acer)								
Aesculus								
Jova(Alnus)								
Ambrozija(Ambrosia	9	22	30	28	37	31	42	199
Apiaceae								
Pelin(Artemisia)	1		1		1	1		4
Asteracaea								
Breza(Betula)								
Konoplja(Kanabis)	2	1	1	1	1	1	1	8
Grab(Carpinus)								
Štir(Chenopodia)	3	1	2	1	2	3	3	15
Leska(Corylus)								
Tise,Čempresi(Taxus)								
Cyperaceae								
Bukva(Fagus)								
Jasen(Fraxinus)								
Orah(Juglans)								
Dud(Moraceae)								
Borovi, Jele(Pinus)								
Bokvica(Plantago)			1			1		2
Platan(Platanus)								
Trave(Poaceae)	3	3	1	1	1	1	2	12
Topola(Populus)								
Hrast(Quercus)								
Kiselica(Rumex)								
Vrba(Salix)								
Lipa(Tilia)			1	2	1			4
Brest(Ulmaceae)								
Kopriva(Utricaceae)	1	2	2	1	1	1	2	10
SUM	**19**	**29**	**39**	**34**	**44**	**39**	**50**	**254**

Напомена: Бројеви у колонама представљају број поленових зрна за дату биљну врсту. На недељном нивоу на крају сваке хоризонталне колоне дат је збир поленових зрна за сваку биљну врсту понаособ. На крају вертикалне колоне дат је збир свих поленових зрна за све биљне врсте које су тренутно присутне у ваздуху на дневном нивоу. На крају табеле у доњем десном углу је дат укупан број поленових зрна за све биљне врсте на недељном нивоу.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВРАЊЕ
17500 Врање, Ј. Ј. Лунге бр. 1
E-mail: info@zjzvranje.org.rs

Матични број: 07205830
ПИБ: 100547873
Текући рачун:
840-269667-10

2026. СЕПТЕМБАР, 37 недеља

	Мерно место ЗЗЈЗ Врање					Табела 31		
	07.09.2026	08.09.2026	09.09.2026	10.09.2026	11.09.2026	12.09.2026	13.09.2026	ukupno
Javor(Acer)								
Aesculus								
Jova(Alnus)								
Ambrozija(Ambrosia)	14	14	7	7	14	41	38	**135**
Apiaceae								
Pelin(Artemisia)								
Asteracaea								
Breza(Betula)								
Konoplja(Kanabis)	1						1	**2**
Grab(Carpinus)								
Štir(Chenopodia)		3	2	2	3	1	3	**14**
Leska(Corylus)								
Tise,Čempresi(Taxus)								
Cyperaceae								
Bukva(Fagus)								
Jasen(Fraxinus)								
Orah(Juglans)								
Dud(Moraceae)								
Borovi, Jele(Pinus)					1			**1**
Bokvica(Plantago)						1		**1**
Platan(Platanus)								
Trave(Poaceae)	1	2	2	2			1	**8**
Topola(Populus)								
Hrast(Quercus)								
Kiselica(Rumex)								
Vrba(Salix)								
Lipa(Tilia)					1	1		**2**
Brest(Ulmaceae)								
Kopriva(Utricaceae)	1	1			2		1	**5**
SUM	**17**	**20**	**11**	**11**	**21**	**44**	**44**	**168**

Напомена: Бројеви у колонама представљају број поленових зрна за дату биљну врсту. На недељном нивоу на крају сваке хоризонталне колоне дат је збир поленових зрна за сваку биљну врсту понаособ. На крају вертикалне колоне дат је збир свих поленових зрна за све биљне врсте које су тренутно присутне у ваздуху на дневном нивоу. На крају табеле у доњем десном углу је дат укупан број поленових зрна за све биљне врсте на недељном нивоу.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВРАЊЕ
17500 Врање, Ј. Ј. Лунге бр. 1
E-mail: info@zjzvranje.org.rs

Матични број: 07205830
ПИБ: 100547873
Текући рачун:
840-269667-10

2026. СЕПТЕМБАР, 38 недеља

Мерно место ЗЗЈЗ Врање — **Табела 32**

	14.09.2026	15.09.2026	16.09.2026	17.09.2026	18.09.2026	19.09.2026	20.09.2026	укупно
Javor(Acer)								
Aesculus								
Jova(Alnus)								
Ambrozija(Ambrosia)	19	17	5	1	7	5	5	59
Apiaceae								
Pelin(Artemisia)		1		3		1	3	8
Asteracaea								
Breza(Betula)								
Konoplja(Kanabis)		1						1
Grab(Carpinus)								
Štir(Chenopodia)	4	2	4	4	3	5	3	25
Leska(Corylus)								
Tise,Čempresi(Taxus)								
Cyperaceae								
Bukva(Fagus)								
Jasen(Fraxinus)								
Orah(Juglans)								
Dud(Moraceae)								
Borovi, Jele(Pinus)			1					1
Bokvica(Plantago)								
Platan(Platanus)								
Trave(Poaceae)		1	1	1	1	3		7
Topola(Populus)								
Hrast(Quercus)								
Kiselica(Rumex)								
Vrba(Salix)								
Lipa(Tilia)								
Brest(Ulmaceae)								
Kopriva(Utricaceae)			1					1
SUM	**23**	**22**	**12**	**9**	**11**	**14**	**11**	**102**

Напомена: Бројеви у колонама представљају број поленових зрна за дату биљну врсту. На недељном нивоу на крају сваке хоризонталне колоне дат је збир поленових зрна за сваку биљну врсту понаособ. На крају вертикалне колоне дат је збир свих поленових зрна за све биљне врсте које су тренутно присутне у ваздуху на дневном нивоу. На крају табеле у доњем десном углу је дат укупан број поленових зрна за све биљне врсте на недељном нивоу

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВРАЊЕ
17500 Врање, Ј. Ј. Лунге бр. 1
E-mail: info@zjzvranje.org.rs

Матични број: 07205830
ПИБ: 100547873
Текући рачун:
840-269667-10

2026. СЕПТЕМБАР, 39 недеља

Мерно место ЗЗЈЗ Врање						Табела 33		
	21.09.2026	22.09.2026	23.09.2026	24.09.2026	25.09.2026	26.09.2026	27.09.2026	укупно
Javor(Acer)								
Aesculus								
Jova(Alnus)								
Ambrozija(Ambrosia)	38	36	24	22	16	5	7	**148**
Apiaceae								
Pelin(Artemisia)	1	1	1			1		**4**
Asteracaea								
Breza(Betula)								
Konoplja(Kanabis								
Grab(Carpinus)								
Štir(Chenopodia)	4	6	5	3	5	4	3	**30**
Leska(Corylus)								
Tise,Čempresi(Taxus)								
Cyperaceae								
Bukva(Fagus)								
Jasen(Fraxinus)								
Orah(Juglans)								
Dud(Moraceae)								
Borovi, Jele(Pinus)	1	1	1					**3**
Bokvica(Plantago)	1							**1**
Platan(Platanus)								
Trave(Poaceae)	1	2	1	1		1		**6**
Topola(Populus)								
Hrast(Quercus)								
Kiselica(Rumex)								
Vrba(Salix)								
Lipa(Tilia)								
Brest(Ulmaceae)								
Kopriva(Utricaceae)		1		1	1			**3**
SUM	**46**	**47**	**32**	**27**	**22**	**11**	**10**	**195**

Напомена: Бројеви у колонама представљају број поленових зрна за дату биљну врсту. На недељном нивоу на крају сваке хоризонталне колоне дат је збир поленових зрна за сваку биљну врсту понаособ. На крају вертикалне колоне дат је збир свих поленових зрна за све биљне врсте које су тренутно присутне у ваздуху на дневном нивоу. На крају табеле у доњем десном углу је дат укупан број поленових зрна за све биљне врсте на недељном нивоу.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВРАЊЕ
17500 Врање, Ј. Ј. Лунге бр. 1
E-mail: info@zjzvranje.org.rs

Матични број: 07205830
ПИБ: 100547873
Текући рачун:
840-269667-10

2026. СЕПТЕМБАР, 40 недеља

Мерно место ЗЗЈЗ Врање						Табела 34		
	28.09.2026	29.09.2026	30.09.2026	01.10.2026	02.10.2026	03.10.2026	04.10.2026	укупно
Javor(Acer)								
Aesculus								
Jova(Alnus)								
Ambrozija(Ambrosia)	5	6	7	1	4	5	1	29
Apiaceae								
Pelin(Artemisia)		14	6	2	1	1		24
Asteracaea								
Breza(Betula)								
Konoplja(Kanabis)								
Grab(Carpinus)								
Štir(Chenopodia)	1	2	1	1	1	1	1	8
Leska(Corylus)								
Tise,Čempresi(Taxus)								
Cyperaceae								
Bukva(Fagus)								
Jasen(Fraxinus)								
Orah(Juglans)								
Dud(Moraceae)								
Borovi, Jele(Pinus)	1				5	1		7
Bokvica(Plantago)		1						1
Platan(Platanus)								
Trave(Poaceae)	1	1	1			1		4
Topola(Populus)								
Hrast(Quercus)								
Kiselica(Rumex)								
Vrba(Salix)								
Lipa(Tilia)								
Brest(Ulmaceae)								
Kopriva(Utricaceae)								
SUM	8	24	15	4	11	9	2	73

Напомена: Бројеви у колонама представљају број поленових зрна за дату биљну врсту. На недељном нивоу на крају сваке хоризонталне колоне дат је збир поленових зрна за сваку биљну врсту понаособ. На крају вертикалне колоне дат је збир свих поленових зрна за све биљне врсте које су тренутно присутне у ваздуху на дневном нивоу. На крају табеле у доњем десном углу је дат укупан број поленових зрна за све биљне врсте на недељном нивоу.